

نقش اطلاعات حسابداری در رشد و توسعه بازار سرمایه

عبدالله ذبیح زاده^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۲۵ تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۰۳/۰۵

چکیده

وظیفه حسابداری، ارائه اطلاعات حسابداری و مالی در تصمیم گیریهای اقتصادی در بازار سرمایه میباشد. در این بازار، اطلاعات مالی یکی از منابع اصلی و با ارزش است و تاثیر بسزائی در یکپارچه سازی و رقابتی کردن بازار سرمایه دارد. سرمایه گذاران به اطلاعات دقیق و شفاف مالی نیاز دارند، به همین دلیل حسابداری نقش مهمی در رونق گردش سرمایه گذاری دارد. در این پژوهش نقش و تاثیر اطلاعات حرفه‌ی حسابداری در توسعه بازار سرمایه مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج بررسی و پژوهش نشان میدهد حضور حرفه حسابداری بعنوان رابط بین فرصت های مطلوب سرمایه گذاری و استفاده کنندگان اطلاعات مالی جهت گسترش و رشد بازار سرمایه یک نیاز است. خرید و فروش و نگهداری سهام، افزایش یا کاهش سطح مطالبات و بدهی ها، نحوه ارائه عملیات شرکت، تشخیص اثرات اجتماعی و اقتصادی عملکرد شرکت، از جمله تصمیماتی هستند که برای آن نیاز به اطلاعات حسابداری می باشد.

واژه کلیدی

اطلاعات حسابداری، بازار سرمایه، رشد و توسعه بازار سرمایه

۱. دکترای حسابداری و عضو هیات علمی گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شمال (آمل)، ایران.

(abdollah.zabihzadeh@gmail.com)

مقدمه

بی شک، همه ما قبول داریم که بدون ارائه گسترده خدمات حسابداری، توسعه پایدار کشور ممکن نیست. ونیز همه ما قبول داریم که توسعه، متضمن کنترل و نظارت است و قبول داریم که جامعه حسابداری و حسابرسی کشور، در اعمال چنین نظارت هایی و در تولید اطلاعات لازم برای توسعه اقتصادی ایران نقش درجه اولی دارد. این نظارت با حسابرسی تا حدودی امکان پذیر است. در پرتو این تحولات عمده بین المللی، حرفه حسابداری و حسابرسی دنیا دچار دگرگونی های عمده ای شده است و همراه با آن، به نظر می رسد حرفه حسابداری و حسابرسی کشور ما نیز تجدید ساختاری اساسی را تجربه خواهد کرد. تشکیل شرکت های بزرگ حسابرسی، به گمان، یکی از این تحولات خواهد بود که در سال های آینده می توانیم منتظر آن باشیم و شاید پایین بودن دستمزد های حسابرسی و تصحیح این نرخ ها برای ارتقای کیفیت خدمات مفید باشد. بازار هر کشور از دو بخش حقیقی و مالی تشکیل میشود؛ که بازارهای مالی به دو بخش بازار پولی و بازار سرمایه تقسیم میشود. سرمایه یکی از عوامل تولید میباشد. اهمیت سرمایه و تجهیز آن به حدی است که میتواند سایر عوامل را تحت تاثیر قرار دهد. بازار سرمایه زیر بنای فعالیت های تجاری، صنعتی، دولتی و... است. همچنین پلی است که پس انداز اشخاص را به شرکتهای و بنگاه های اقتصادی که برای سرمایه گذاری به آن نیازمندند، انتقال میدهد. بازار سرمایه، اطلاعات و گزارشات مالی را به عنوان یکی از عوامل سه گانه جلب سرمایه میداند، زیرا سرمایه گذاران به اطلاعات شفاف و دقیقی نیازمندند. به همین جهت حسابداری نقش محوری در رونق گردش سرمایه دارد. حسابداری به عنوان بخشی از نظام اطلاعاتی کشور نقش بارزی را در تصمیم گیری های مربوط به توسعه اقتصادی ایفا میکنند.

اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق

تحقیقات تجربی نشان می دهد، توسعه کشور بدون ارائه گسترده خدمات حسابداری ممکن نیست. توسعه متضمن کنترل و نظارت است که جامعه حسابداری در اعمال چنین نظارت هایی و در تولید اطلاعات لازم برای توسعه اقتصادی نقش مهمی دارد. توسعه کشور و بازار سرمایه بدون حمایت جامعه حسابداران و حسابرسان ناممکن است. حسابداری نقش مهمی را در سیستم اقتصادی ایفا می کند، برای تصمیمات اقتصادی نیاز به اطلاعاتی است که با استفاده از آنها بتوان منابع موجود را به بهترین نحو تخصیص داد. در بازار سرمایه اطلاعات حسابداری، یکی از منابع اصلی و باارزش و تاثیر بسزایی در یکپارچه سازی و رقابتی کردن بازار دارد. حضور حرفه حسابداری، به عنوان رابطه بین فرصت های مطلوب سرمایه گذاری و استفاده کنندگان اطلاعات حسابداری، جهت گسترش و رشد بازار سرمایه، یک نیاز است. برنامه های توسعه بازار سرمایه، به اطلاعات قابل اعتمادی نیاز دارد که بتواند، پشتوانه تصمیمات برنامه های مربوط در این خصوص باشد. اشخاص، شرکت ها و دولت برای تصمیم گیری های خود و استفاده بهتر از منابع خود، نیازمند اطلاعات حسابداری می باشند. حسابداری به عنوان بخشی از نظام اطلاعاتی، نقش بارزی را در تصمیم گیری های مربوط به توسعه اقتصادی ایفا می کند.

مروری بر پیشینه ی تحقیق

تحقیقات انجام شده برخی از محققین در داخل و خارج کشور را می توان به صورت جداول زیر ارائه کرد:

جدول ۱-۱ اسامی محققین در داخل ایران

ردیف	موضوع مورد مطالعه	نام (محققین)	نتیجه تحقیق
۱	نقش حرفه حسابداری در توسعه بازار سرمایه	محمود لاری دشت بیاض؛ سعید خدادوست گمچی	حضور حرفه حسابداری به عنوان رابط بین فرصت های مطلوب سرمایه گذاری و استفاده کنندگان اطلاعات جهت گسترش و رشد بازار سرمایه یک نیاز است.
۲	نقش اطلاعات حسابداری، افشا و اثرات آن در بازار سرمایه	علی لعل بار؛ علیرضا فرشیدپور	اطلاعات در حکم کالایی با ارزش، تعیین کننده ی مزیت رقابتی مشارکت کنندگان در انواع مختلف بازارها است و در عملکرد بهتر بازار مالی نقش انکار ناپذیر دارد؛ و همچنین اطلاعات شفاف یکی از ابزارهای ایفای مسئولیت پاسخگویی مدیران است.
۳	نقش حسابداری در کشورهای در حال رشد	طاهره خدادوست	مدیران، دولت ها و بازار سرمایه، هریک به نوعی به اطلاعات حسابداری نیاز دارند. توسعه کشورهای در حال رشد، سبب تحول سریع اقتصادی و دگرگونی روز افزون در نقش حسابداری در این کشورها شده است.
۴	نقش اطلاعات بنیادی حسابداری در پیش بینی بازده سهام	علی ثقفی؛ صابر شعری	بر اساس مبانی نظری حسابداری، ارزش پیش بینی، یکی از ویژگی های کیفی اطلاعات حسابداری و معیار سودمندی آن است. انتظار می رود که اطلاعات حسابداری توان پیش بینی بازده سهام را داشته باشند.

ب) تحقیقات خارجی**جدول ۲- اسامی محققین در خارج از ایران**

موضوع مورد مطالعه	نام محققین	نتیجه تحقیق
خط مشی حسابداری در بازار کارا	دیوید سولومونز	خط مشی سازان حسابداری، می باید به واکنش بازار سرمایه در استفاده از اطلاعات، توجه کافی نشان دهد، چرا که بازار با واکنش خود نسبت به اطلاعات جدید به آنها می گویند که چه چیز برایشان مهم است و چه چیز نیست.
حسابداری و ارایه اطلاعات مناسب	ک. باتا چارتا	حسابداران باید اطلاعات مناسب را که به مدیران در فرصت های رشد کمک میکند را ارایه کنند.

اطلاعات

اطلاعات دارای معانی متعددی است، به طور رسمی یا غیر رسمی قابل تبادل است، شک و تردید را کاهش می دهد، نقش کالا و فرایند را دارد و در گسترده ای میان داده خام و دانش قرار دارد. اطلاعات واژه هسته کتابداری است و معنای بسیاری دارد. برخی بر نقش اطلاعات در تصمیم گیری تمرکز دارد. برای مثال اطلاعات به تصمیم گیری کمک می کند و شک و تردید را کاهش می دهد. برخی اشاره کرده اند که اطلاعات در محتوای کتاب ها یا رسانه های دیگر است. برخی، اطلاعات را وابسته به تغییراتی می دانند که در تصویر ذهنی و درونی گیرنده تأثیر می گذارد. (اکرم عینی، ۱۳۸۴)

اطلاعات از جنبه های مختلفی طبقه بندی می شود؛ از جمله ممکن است اطلاعات ذهنی یا کیفی را از اطلاعات عینی یا کمی متمایز ساخت. اطلاعات حسابداری کمی است و نقش آن همانند سایر اطلاعات افزایش دانستی ها یا کاهش احتمال اشتباه است. در حسابداری نیز بین داده ها و اطلاعات تفاوت وجود دارد. داده ها اندازه یا شرح یک موضوع و یا حادثه اقتصادی است اما اطلاعات، دانش مفیدی است که از داده های دریافتی حاصل می شود. به عبارت دیگر، اطلاعات نوعی داده است که تأثیر مهمی بر دریافت کننده آن بگذارد و عدم اطمینان را کاهش دهد. (محمدرضا طاهری، ۱۳۷۰)

در واقع، اطلاعات نوع ویژه ای از شناخت است که برای خرد گرایی تصمیم ها و موفقیت ماموریتها، ضروری حیاتی به شمار می آید (Waltz, Edward ۲۰۰۹)

حسابداری

از حسابداری تعاریف متفاوتی ارائه شده است. در کتاب اصول حسابداری تالیف علی وثوق حسابداری چنین تعریف شده است: حسابداری عبارت است از فن ثبت، طبقه بندی و تلخیص معاملات و وقایعی که در حکم معاملات تجاری است بر حسب واحد پول و تفسیر نتایج حاصل از آن. در کتاب اصول حسابداری جلد اول تالیف عزیز نبوی، حسابداری این گونه تعریف می شود: حسابداری عبارت است از فن ثبت، طبقه بندی و تلخیص فعالیت های مالی یک موسسه در قالب اعداد قابل سنجش. (محمد شبانی، ۱۳۸۳)

حسابداری به مسائلی در مورد نحوه شناسایی، اندازه گیری و گزارش اطلاعات مالی می پردازد. پژوهش در رابطه با اثر اطلاعات حسابداری در تصمیم گیریهای اقتصادی، پژوهش در حوزه داخلی حسابداری است. (موسی بزرگ اصل، ۱۳۷۶)

یکی از مهمترین خدماتی که اطلاعات حسابداری برای یک سازمان می‌تواند انجام دهد، بهره‌برداری از آن در جهت برانگیختن احساس و تشویق به عملکرد بهتر است. امروزه حسابداری با بهره‌گیری از سایر علوم در پی آن است که دریچه‌ای نو را در علوم بگشاید و هر روز که از حیات پرسابقه و دیرین و کهن حسابداری می‌گذرد شاهد شکوفایی بیشتر حسابداری هستیم. (حمید رضا ولیان، ۱۳۷۵)

وظایف حسابداری برقراری مسئولیت، جلوگیری از فساد، راهنمایی صنایع، تعیین ارزش ویژه و حل و فصل تمامی مشکلات اساسی کسب و کار است. (حمیده صفار، ۱۳۷۸)

اطلاعات حسابداری

حسابداری یکی از فعالیت‌های خدماتی است که نقش آن ارایه اطلاعات در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی است. صورت‌های مالی وسیله‌ای است که با آن اطلاعات مالی در شبکه‌های حسابداری دسته‌بندی و انباشته شده، در زمان‌های معین طی گزارشات مالی در اختیار استفاده‌کنندگان بلقوه قرار داده می‌شود. (محسن دستگیر و همکاران، ۱۳۸۸)

اطلاعات حسابداری کمی است و نقش آن همانند سایر اطلاعات افزایش دانستی‌ها یا کاهش احتمال اشتباه است. (محمدرضا طاهری، ۱۳۷۰)

دانش حسابداری مدعی است که برای تصمیم‌گیرندگان اطلاعات سودمندی تهیه می‌کند. یکی از معیارهای سودمندی اطلاعات حسابداری، توان پیش‌بینی آن است. (علی ثقفی و همکاران، ۱۳۸۳)

در حسابداری نیز بین داده‌ها و اطلاعات تفاوت وجود دارد. داده‌ها اندازه یا شرح یک موضوع و یا حادثه اقتصادی است اما اطلاعات، دانش مفیدی است که از داده‌های دریافتی حاصل می‌شود. به عبارت دیگر، اطلاعات نوعی داده است که تأثیر مهمی بر دریافت‌کننده آن بگذارد و عدم اطمینان را کاهش دهد. باید دانست که بین اطلاعات اصلی و اطلاعات جایگزینی در حسابداری تفاوت وجود دارد: اطلاعات اصلی اطلاعاتی است که تصمیم‌گیرنده می‌خواهد تصمیمات خود را بر مبنای آن اخذ کند. اطلاعات جایگزینی یا فرعی زمانی به جای اطلاعات اصلی مورد استفاده قرار می‌گیرد که نشانگر یا تخمین خوبی از اطلاعات اصلی باشد. اطلاعات حسابداری باید به صورت خلاصه از انبوه اطلاعات، استخراج و ارائه گردد. به نحوی که برای استفاده‌کنندگان بامعنا باشد. اطلاعات بیش از اندازه مانده اطلاعات خیلی کم، می‌تواند استفاده‌کنندگان را به اشتباه اندازد زیرا اگر اطلاعات بیش از حد ارائه شود اطلاعات مرتبط با تصمیم‌گیری در میان انبوه اطلاعات کم خواهد شد و استفاده‌کنندگان تصمیم‌گیری صحیحی انجام نخواهند داد؛ به عبارت دیگر، به همان گونه که اطلاعات کم موجب می‌گردد که پیش‌بینی و تصمیم‌گیری صحیحی انجام نگردد همچنین اطلاعات با جزئیات زیاد و غیر مهم، تصمیم‌گیری را مشکل خواهد کرد بنابراین «اهمیت» محدودیتی را ایجاد می‌کند که چه اطلاعاتی باید افشا گردد. (محمدرضا طاهری، ۱۳۷۰)

در حال حاضر حسابداری نقش مهمی را در سیستم اقتصادی ایفا می‌کند. تصمیم‌گیری دقیق از جانب اشخاص، شرکتهای دولت و غیره برای توزیع مناسب و کارای منابع مالی امری اساسی است. برای این گونه تصمیم‌گیری‌ها، تصمیم‌گیرندگان باید اطلاعاتی قابل اتکا در اختیار داشته باشند. در واقع هدف حسابداری کمک به این تصمیم‌گیرندگان است. (ایرج نوروش و همکاران، ۱۳۷۸)

اطلاعات حسابداری نمی‌توانند با تصمیم‌گیری مربوط باشد مگر اینکه به موقع باشد یعنی در زمان مناسب در دسترس تصمیم‌گیرندگان قرار گیرد زیرا بسیاری از انواع اطلاعات، به ویژه اطلاعات حسابداری، نسبت به گذشت زمان

حساسیت زیادی دارند و به سرعت ارزش خود را از دست می دهند. اطلاعات حسابداری باید به صورت خلاصه از انبوه اطلاعات، استخراج و ارائه گردد به نحوی که برای استفاده کنندگان با معنا باشد. اطلاعات بیش از اندازه مانده اطلاعات خیلی کم، می تواند استفاده کنندگان را به اشتباه اندازد زیرا اگر اطلاعات بیش از حد ارائه شود اطلاعات مرتبط با تصمیم گیری در میان انبوه اطلاعات کم خواهد شد و استفاده کنندگان تصمیم گیری صحیحی انجام نخواهند داد. (محمدرضا طاهری، ۱۳۷۰)

استفاده کنندگان از اطلاعات حسابداری

استفاده کنندگان از اطلاعات و گزارشهای حسابداری را می توان به دو دسته تقسیم کرد:

۱- تصمیم گیرندگان داخلی یا درون سازمانی ۲- تصمیم گیرندگان خارجی یا برون سازمانی.

تصمیم گیرندگان درون سازمانی عمدتاً مدیران اجرایی هستند که اطلاعات حسابداری را برای برنامه ریزی، کنترل، هماهنگی و تصمیم گیریهای بی شمار درباره عملیات روزانه سازمان مورد استفاده قرار می دهند. تصمیم گیرندگان برون سازمانی اشخاصی خارج از واحد اقتصادی هستند که اطلاعات حسابداری را مورد استفاده قرار می دهند و متشکل از سهامداران، سرمایه گذاران بالقوه، فروشندگان کالا، بانکها و موسسات اعتباری، اتحادیه های کارگری و مراجع مالی و اقتصادی دولت می باشند. (محمدرضا طاهری ۱۳۷۰)

اطلاعات حسابداری می بایست در اختیار دو گروه عمده گذارده شود. گروه اول مدیران موسسات و گروه دوم افراد خارج از این موسسات و همچنین اشخاص و موسسات مختلفی که بعثت نوع بخصوصی منافع خود نیازمند به کسب اطلاعات اقتصادی از موسسات بخش خصوصی می باشند. (طاهره خدادوست، ۱۳۷۵)

تصمیمات لازم برای اطلاعات حسابداری و مالی

خرید و فروش و یا نگهداری سهام، افزایش یا کاهش و یا ثابت نگهداشتن سطح مطالبات و بدهی ها، درخواست برای افزایش سطح دستمزدها و تغییر مقررات استخدامی، افزایش مالیات و بررسی اثرات عملکرد شرکت بر محیط خرید محصولات شرکت، نحوه اراده عملیات شرکت، تشخیص اثرات اجتماعی و اقتصادی عملکرد شرکت. (محمدرضا طاهری ۱۳۷۰)

استفاده کنندگان گوناگون، نیازهای متفاوتی دارند که به موفقیت آنان و تصمیمهایی که با آن روبه رویند، سطح دانششان از حسابداری و منابع جایگزین اطلاعات که در اختیار دارند، بستگی دارد. (حمیده صفار، ۱۳۷۸)

رشد و توسعه

به تغییر کمی هر متغیر طی یک دوره معین زمانی، رشد گفته می شود. (محمود توسلی، ۱۳۸۲)

رشد، افزایش بلندمدت ظرفیت تولید به منظور افزایش عرضه کل جهت تأمین نیازهای جمعیت است. [۲۶]

به یقین می توان اظهار داشت که هیچ نظام اقتصادی در طول تاریخ سامان نیافته، مگر آن که رشد اقتصادی و آبادانی تمام بخش های اقتصادی آن برای تولیدات بیشتر، از اهداف آن باشد. (احمد علی یوسفی، ۱۳۸۶)

رابطه رشد و توسعه اقتصادی

توسعه اقتصادی مفهوم گسترده تری نسبت به رشد اقتصادی دارد. توسعه اقتصادی، حاوی تغییرات کیفی در خواسته های اقتصادی، نوع تولید، انگیزه ها و سازمان تولید است. اغلب عوامل تعیین کننده رشد اقتصادی (مثل تکنولوژی و تغییرات

زیربنایی)، در توسعه اقتصادی می‌گنجد. لذا در حقیقت توسعه اقتصادی شامل رشد و عدم رشد اقتصادی است. (مرتضی قره باغیان، ۱۳۷۵)

به‌طور خلاصه تفاوت رشد و توسعه اقتصادی را می‌توان این‌گونه بیان کرد:

- (۱) توسعه اقتصادی عام‌تر از رشد اقتصادی است؛
- (۲) رشد اقتصادی صرفاً پدیده کمی است؛ ولی توسعه اقتصادی پدیده‌ای مرکب از جنبه‌های کمی و کیفی (مثل تغییرات بنیان‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، علمی و فرهنگی) است؛
- (۳) رشد اقتصادی بدون توسعه اقتصادی کاملاً میسر، ولی تصور توسعه اقتصادی بدون رشد اقتصادی دشوار است؛
- (۴) وجود رشد اقتصادی و افزایش درآمد سرانه واقعی جامعه، شرط اساسی توسعه اقتصادی است؛
- (۵) توسعه اقتصادی مرحله پیشرفته‌تری از رشد اقتصادی است؛ که معرف دگرگونی‌های پی‌گیر و همه‌جانبه در ترکیب تولید و تخصیص منابع در بخش‌های مختلف اقتصادی کشور است؛
- (۶) توسعه اقتصادی، صرفاً یک تحول اقتصادی نیست؛ بلکه همراه و هماهنگ با سایر تحولات سیاسی، فرهنگی و اجتماعی است. (خلیل سعیدی، ۱۳۸۶)

بازار سرمایه

بازار هر کشور از دو بخش حقیقی و مالی تشکیل می‌شود که اولی در برگیرنده جریان کالا و خدمات و نیروی انسانی و دیگری شامل جریان نقد، اعتبارات و سرمایه است. در بخش مالی شاهد بازارهای مالی هستیم که به دو بخش بازار پولی و بازار سرمایه تقسیم می‌شود. (علی اکبر جعفری ندوشن، ۱۳۹۳)

به‌طور کلی، یکی از عوامل تولید، عامل سرمایه است. اگرچه نقش سایر عوامل تولید- مانند نیروی انسانی، منابع طبیعی، تکنولوژی و مدیریت- در جریان تولید بسیار مهم است، ولی اهمیت سرمایه و تجهیز آن به حدی است که می‌تواند سایر عوامل را تحت تاثیر قرار دهد؛ بنابراین، امر تجهیز صنایع در واحدهای تولیدی از حساسیت خاصی برخوردار است و همیشه استفاده از ابزارهای گوناگون در امر تجهیز منابع و هدایت آنها به سوی فعالیت‌های تولیدی از اندیشه‌های بنیادین تولید بوده است. (اسدالله امیر اصلانی)

تدوین و تنظیم قانون جامع بازار سرمایه اساسی‌ترین تصمیم در خصوص رفع نارسایی‌های بازار سرمایه محسوب می‌شود. این قانون باید دربرگیرنده تمامی مقررات و ضوابط مرتبط با بازار سرمایه اعم از بازار اولیه و یا بازار ثانویه (بورس اوراق بهادار و بازارهای خارج بورس) باشد، به نحوی که وظایف، حیطه اختیارات، هماهنگی و ارتباط تمامی اجزا و عوامل بازار سرمایه مشخص و معین باشد. (محمدرضا پور ابراهیمی، ۱۳۸۱)

بازار سرمایه پلی است که پس انداز اشخاص را به شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی که برای سرمایه‌گذاری بدان نیازمندند، انتقال می‌دهد؛ بنابراین بازار سرمایه، سرمایه‌گذاران را با سرمایه‌پذیران اتصال می‌دهد. (علی اکبر جعفری ندوشن، ۱۳۹۳)

بازار سرمایه، زیربنای فعالیت‌های تجاری، صنعتی، دولتی و خصوصی و واسطه تخصیص وجوه بلندمدت به منظور تشکیل دارایی‌های سرمایه‌ای می‌باشد. (حسین زارعی، ۱۳۸۴)

بازار سرمایه از طریق ایجاد انگیزه و فراهم آوردن بستر لازم برای پس‌انداز، تشکیل سرمایه و سرمایه‌گذاری در مقایسه با دیگر شیوه‌ها، زمینه را برای تجهیز سرمایه‌های داخلی آماده می‌سازد. همچنین، این بازار می‌تواند ابزاری برای جذب

سرمایه‌های خارجی باشد. از این رو، ناتوانی در حفظ انسجام آن، ساز و کار تخصیص درست و بهینه سرمایه را با مشکل روبرو می‌سازد. (امیر عباس ربیعی، ۱۳۸۶)

ویژگی‌های اصلی بازار سرمایه کارا

- ۱- وجود شرایط رقابتی در بازار سرمایه
- ۲- وجود اطلاعات جامع و کامل و قابلیت انتقال آن به صورت فردی و با حداقل هزینه.
- ۳- امکان انتقال اطلاعات به تمامی افراد مرتبط با بازار سرمایه جهت به کار گیری در تصمیمات مربوط به سرمایه گذاری و تامین مالی.
- ۴- امکان تامین مالی و سرمایه گذاری با نرخ های رایج بازار مالی برای همه.
- ۵- تاثیر پذیری سریع قیمت اوراق بهادار از اطلاعات مرتبط. (محمدرضا پور ابراهیمی، ۱۳۸۱)

رشد و توسعه بازار سرمایه

چگونگی بهره گیری سود آور از دارایی های یک کشور مبین بحث توسعه اقتصادی میباشد. در این میان، تعریف علم اقتصاد به عنوان علم تخصیص منابع محدود و برای تامین نیازها و خواسته های نامحدود جلوه مینماید در این کشورها همواره در تلاش بوده اند تا با بهره گیری از این هدف، توسعه اقتصادی را برای خود به همراه آورند. (محمد هادی صادق، ۱۳۹۰)

امروزه در مسیر توسعه یافتگی، تامین مالی به عنوان اولین و حیاتی ترین مسئله مبتلا به دولت مردان و سرمایه گذران است. به طوری که؛ کشورهایی که دارای قدرت بیشتر در جذب این منابع هستند. سهم قابل توجهی از اقتصاد دنیا را به خود اختصاص داده اند. (Megginson, Williamlean, ۲۰۰۵)

ارتباط حسابداری و بازار سرمایه

بسیاری از بازار های ملی بزرگ سهام، به شرکت های خارجی که در فهرست آنها قرار دارند اجازه میدهد تا گزارش های خود را با استاندارد های بین المللی حسابداری عرضه کند؛ اما برخی از قانون گران ملی از جمله اداره اوراق بهادار و ارز آمریکا از پذیرش این استاندارد ها سرباز میزنند. اگر شرکتی بخواهد سهام خود را در بازار سهام آمریکا عرضه کند، باید حسابهای خود را با استانداردهای متداول پذیرفته شده حسابداری ایالات متحده (us gaap) در مجموعه دیگر سازگار و ارایه کند. بدون تایید اداره اوراق بهادار، جهانی شدن واقعی استانداردهای بین المللی حسابداری شکست خواهد خورد؛ زیرا تهیه مجموعه دوم حسابها زمانبر و پرهزینه است. (مصطفی تقوی، ۱۳۷۵)

همچنین تعدادی از شرکتها با تصور مالیات گریزی، پولشویی یا تطهیر فساد، ممکن است به حسابداران رسمی پناه آورند در این صورت، حسابداران باید هوشیار باشند. بی تردید ارایه خدمات حسابرسی و مشاور های مالیاتی در چارچوب قوانین موجود از جمله خدمات قابل ارایه توسط حسابداران رسمی می باشد؛ اما به صراحت تاکید میشود که برای تقاضای برخی صاحبکاران بسیار بیش از این چارچوب قانونی است. از سوی دیگر، با حضور چشمگیر موسسات حسابرسی و حسابرسان شاغل در حوزه فعالیت های حرفه ای و همچنین توسعه بازار های پولی و مالی به ویژه بازار سرمایه زمینه بروز ریسک تشدید یافته و این امر، مستلزم بینش و درک و آگاهی مستمر حسابداران رسمی از پیامدهای قانونی و حرفه ای این پدیده در چارچوب قانون مسئولیت مدنی و قانون جدید بازار سرمایه می باشد. (غلامحسین دوانی، ۱۳۸۵)

ارتباط اطلاعات حسابداری و بازار سرمایه

حرفه حسابداری و حسابرسی نقش محوری در رونق گردش سرمایه دارد، زیرا سرمایه گذاران به اطلاعات شفاف، دقیق و قابل اتکا مالی نیاز دارند که خود نمادی از راهبری مطلوب یک سازمان است. واقعیت آن است که سرمایه، به عرصه اقتصادی که فاقد شفافیت اطلاعات مالی و نارسایی در استاندارد ها و یا به کار گیری این استانداردها باشد راه نخواهد سپرد. این که بازار سرمایه، اطلاعات و گزارشگری مالی را به عنوان یکی از عوامل سه گانه جلب سرمایه می داند و آن را در کنار عواملی نظیر تامین و تضمین حقوق سهامداران و پیشبرد استراتژی های ارزش آفرین قرار میدهد، حکایت از اهمیت و اثر گذاری محتوای گزارشات مالی و حاصل کار حرفه ای، حرفه حسابداری و حسابرسی دارد. (ابوالقاسم فخاریان، ۱۳۸۴)

اطلاعات حسابداری می بایست در اختیار دو گروه عمده گزارده شود؛ گروه اول مدیران موسسات و گروه دوم، افراد خارج از این موسسات و همچنین اشخاص و موسسات مختلفی که به علت نوع بخصوص منابع خود، نیازمند کسب اطلاعات اقتصادی از موسسات بخش خصوصی میباشد. سهامداران، سرمایه گذاران، وام دهندگان، بستانکاران، ماموران وصول مالیات قانون گذاران، بانک داران و مقامات مختلف دولتی از قبیل؛ رسانه ریزان، اقتصاد دانان و همچنین عامه مردم جز این گروه ها به شمار می آیند. (Herman, 1958 boyce)

نقش حسابدار و اطلاعات حسابداری در رشد و توسعه بازار سرمایه

در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، توجه به آمار و اطلاعات حسابداری می تواند تا حدودی گمراه کننده باشد و در این گونه کشورها حسابداری عمدتاً هنوز در همان محدوده ثبت و تنظیم حسابهای مالی یک واحد اقتصادی باقی مانده و جایگاه واقعی خودش را در امر برنامه ریزی از طریق بکار بستن تکنیک های مناب و توسعه و تحلیل های مالی و اقتصادی نیافته است. باید عنوان نمود که اداره امور فعالیت های اقتصادی جامعه نیاز به برنامه ریزی دقیق و انجام این مهم نیز به اطلاعات واقعی دارد و در این راه باید ابتدا سیاستها و استراتژی های توسعه اقتصادی را تعیین و سپس بر مبنای منابع موجود بهترین راه رسیدن به این اهداف را با دسترسی به اطلاعات دقیق و با مفهوم که جز از عهده یک نظام حسابداری پویا، بروز و منسجم که بتواند مبنای مناسبی برای تهیه حسابهای ملی باشد، بر نمی آید. (غلامرضا درباری، ۱۳۷۷)

اطلاعات حسابداری با نظم بخشیدن به موارد افشا شده توسط مدیران، محیط اطلاعاتی شرکتی را در قالب گزارش های فهم پذیر به افراد برون سازمانی ارائه میدهد. این اطلاعات افشا شده از کیفیت مشخصی برخوردارند که کیفیت مذکور میتواند مستقیماً هم بر جریان های نقدی شرکت، هم نرخ هزینه ی سرمایه ای که در تنزیل این جریان های نقدی استفاده میشود، تاثیر بگذارد. به عبارتی دیگر اطلاعات حسابداری مالی می تواند بر عملکرد اقتصادی شرکتها اثر بگذارند و آن را بهبود ببخشند. همچنین موسسات بخش خصوصی می تواند بر روی توسعه یه کشور رو به رشد به دو طریق تاثیر بگذارد: نخست آنکه افراد علاقمند را هدایت می کند تا از پرداختن به امور غیر تولیدی دست کشیده و در پروژه های تولیدی سرمایه گذاری کنند؛ و دوم آنکه، مدیریت موسسه را در امر برنامه ریزی جهت استفاده موثر از سرمایه توسعه یاری می کند. (طاهره خدادوست، ۱۳۷۵)

حسابداری به عنوان بخشی از نظام اطلاعاتی کشور نقش بارزی را در تصمیم گیریهای مربوط به توسعه اقتصادی ایفا می کند؛ بنابراین اقدامات موفقیت آمیز برنامه های توسعه، به اطلاعات قابل اعتمادی نیاز دارد که بتواند پشتوانه تصمیمات برنامه های مربوطه در این خصوص باشد. (غلامرضا درباری ۱۳۷۷)

نتیجه گیری و پیشنهادات

اطلاعات و گزارشات مالی، در بازار سرمایه به عنوان یکی از عوامل سه گانه جلب سرمایه می باشد. اطلاعات حسابداری با نظم بخشیدن به موارد افشا شده توسط مدیران، هدایت علاقمندان به سرمایه گذاری و یاری مدیران موسسات در امر برنامه ریزی می توانند بر روی توسعه بازار سرمایه تاثیر بگذارند. آنچه که مسلم است، اطلاعات حسابداری نقش به سزایی در رشد بازار سرمایه دارد. به طور مثال اطلاعات حسابداری باعث کاهش اشتباه در تصمیم گیری مدیران می شود و موجب تصمیم گیری بهتر در سرمایه گذاری می شود مدیران می شود که موجب رشد و توسعه بازار سرمایه می باشد. در پایان از جمله پیشنهادات پژوهشگران این است که تحقیقات حسابداری با محوریت استفاده کنندگان و سرمایه گذاران بالقوه همچنین روشهای گزارشگری بر مبنای استفاده کنندگان و قانونمند کردن شفافیت مالی از طریق وضع استانداردهای بین المللی جهت گسترش بازار سرمایه است

منابع

۱. عینی، اکرم؛ اطلاعات چیست؟ مفهوم اطلاعات در مراجع تخصصی و از دیدگاه برخی صاحب نظران کتابداری، مجله مطالعات ملی کتابداری و سازمانداری اطلاعات، شماره ۶۱، ص ۲۹ تا ۳۴، سال ۱۳۸۴
۲. شبانی، محمد؛ حسابداری: فن، علم یا هنر؟ مجله حسابداری، شماره ۱۶۰، ص ۳۴ تا ۴۴، ۱۳۸۳
۳. بزرگ اصل، موسی؛ فلسفه حسابداری، مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۱۸ و ۱۹، ص ۵ تا ۲۳، زمستان ۱۳۷۵ و بهار ۱۳۷۶
۴. ولیان، حمید رضا؛ علم حسابداری را تعریف کنید، مجله حسابداری، شماره ۱۱۵، ص ۷۴ تا ۸۰، شهریور ۱۳۷۵.
۵. دستگیر، محسن؛ ظفری، فاطمه: نقش اطلاعات حسابداری در پیش بینی نرخ بازده سهام؛ مجله، بورس؛ شماره ۸۵؛ ص ۴۸ تا ۵۵؛ شهریور ۱۳۸۸
۶. طاهری، محمدرضا؛ نقش اطلاعات حسابداری در تصمیم گیری، مجله دانش مدیریت، شماره ۱۳، ص ۲۱ تا ۲۹، تابستان ۱۳۷۰
۷. صفار، حمیده؛ استفاده کنندگان و موارد استفاده از حسابداری؛ مجله حسابرس؛ شماره ۴۰، ص ۱۰۲ تا ۱۰۳؛ بهار ۱۳۸۷
۸. ثقفی، علی - شعری، صابر؛ نقش اطلاعات بنیادی حسابداری در پیش بینی بازده سهام، مجله مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۸، ص ۸۷ تا ۱۲۰، زمستان ۱۳۸۳
۹. نروش، ایرج - وفادار، عباس؛ بررسی سودمندی اطلاعات حسابداری در ارزیابی ریسک بازار شرکتها در ایران؛ مجله حسابداری؛ شماره ۱۳۵؛ ص ۱۶ تا ۲۸؛ اسفند ۱۳۷۸
۱۰. خدادوست، طاهره؛ دامنه اطلاعات حسابداری-موسسات صنعتی خصوصی-مورد نیاز بازار سرمایه؛ مجله حسابرس؛ شماره ۷؛ ص ۱۰ تا ۱۱؛ فروردین ۱۳۷۵
۱۱. توسلی، محمود؛ توسعه اقتصادی، تهران، سمت، چاپ اول، ص ۱۱؛ ۱۳۸۲
۱۲. یوسفی، احمدعلی؛ نظام اقتصاد علوی، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۶، چاپ اول، ص ۳۰۹
۱۳. قره باغیان، مرتضی؛ اقتصاد رشد و توسعه، تهران، نی، ۱۳۷۵، جلد اول، ص ۷
۱۴. سعیدی، خلیل، نظریه ها قانون مندی های توسعه، تهران، شرکت تعاونی کارآفرینان فرهنگ و هنر، ۱۳۸۶، چاپ اول، ص ۷۴
۱۵. امیر اصلانی، اسدالله؛ اهمیت بازار سرمایه در اقتصاد و نقش بازار اولیه در بازار سرمایه؛ مجله تازه های اقتصاد؛ شماره ۶۳؛ ص ۵۴ تا ۵۷؛ مرداد ۱۳۷۶
۱۶. پور ابراهیمی، محمد رضا؛ وضعیت بررسی کارایی بازار سرمایه ایران؛ مجله شیخ بهایی؛ شماره ۱؛ ص ۸۶ تا ۱۰۰؛ بهار ۱۳۸۱

۱۷. جعفری ندوشن، علی اکبر و رعیتی شوازی، علیرضا؛ بررسی نقش بازار سرمایه در امنیت خانواده؛ شماره ۲؛ ص ۱۱۵ تا ۱۳۱؛ پاییز و زمستان ۱۳۹۳
۱۸. زارعی، حسین؛ بازار و سرمایه چیست؟ سرمایه؛ شماره ۸؛ پنجشنبه ۳۱ مرداد ماه ۱۳۸۴/صفحه ۰۱
۱۹. ربیعی، امیرعباس؛ بازار سرمایه و چگونگی تعامل با نظام بانکی؛ هفته‌نامه برنامه/سال پنجم؛ شماره ۰۱۲؛ شنبه فروردین‌ماه/ ۱۳۸۶؛ صفحه ۹.
۲۰. صادق، محمد هادی؛ بررسی بازار سرمایه ایران در مقایسه با کشور های توسعه یافته نو ظهور؛ شماره ۶؛ ص ۱۴۱ تا ۱۷۰؛ بهار ۱۳۹۰
۲۱. تقوی، مصطفی؛ حسابداری در خدمت کارایی بازار سرمایه؛ مجله حسابداری؛ شماره ۱۱۷؛ ص ۷۶ تا ۷۹؛ دی ۱۳۷۵
۲۲. دوانی، غلامحسین؛ حرفه حسابرسی، بازار سرمایه و نظارت بر حرفه؛ مجله حسابداری رسمی؛ شماره ۱۰ و ۱۱؛ ص ۹۹ تا ۱۱۲؛ پاییز و زمستان ۱۳۸۵
۲۳. فخاریان، ابوالقاسم؛ نقش انجمن های حرفه ای در تحکیم مناسبات بازار سرمایه و حرفه حسابداری؛ مجله حسابداری رسمی، شماره ۵ و ۶؛ ص ۲۷ تا ۲۸؛ پاییز ۱۳۸۴
۲۴. درباری، غلامرضا؛ نقش حسابداری در توسعه اقتصادی؛ مجله تدبیر؛ شماره ۸۱؛ ص ۴۱ تا ۵۳؛ اردیبهشت ۱۳۷۷
25. Waltz, Edward (2003); *Knowledge management in the intelligence enterprise*, London: artech house.
26. Todaro, michaelm; *Economic Development in the Third World*; april 1989
27. Megginson, Williamlean, *the financial economics of privatization*, 2005
28. Herman, boyce, *the accounting function in the economic development journal of accounting*, august 1958, page 52

The role of accounting information in the growth and development of the capital market

Abdollah Zabihzadeh 1

Date of Receipt: 2021/05/15 Date of Issue: 2021/05/26

Aabstract

The task of accounting, economic leaders in the provision of information in the decision as well as other accounting information is information reduction and its the increase of knowledgment of mistake. Investors need detailed information to accounting for that reason accounting plays an important role in the circulation of investment boom. Stock sale and purchase units, increase or decrease the level of receivables and liabilities, how to deliver the company's operations, economic performance and social impact detection company, including decisions that are for the accounting information it requires. Accounting information should be placed at the disposal of the two groups; first, the managers of enterprises and second, people outside of these institutions as well as individuals and institutions functions because of their particular type need to have this information. Accounting information disclosure items to order by managers, directing fans to invest and assist managers in planning institutions can influence on the development of the capital market.

Keywords

Accounting information, income marketing, developing the income marketing

1. PhD in Accounting and Faculty Member, Department of Accounting, Faculty of Humanities, North University (Amol), Iran. (abdollah.zabihzadeh@gmail.com)